

Први семестар Прве године Основних академских студија школске 2009/10.

МОДУЛ М2 - Увод у пројектовање
Курс 2.1. : Простор и облик - 8 ЕСПБ

Alyson Shots : The Shape of Space, Guggenheim, 2004

УПУСТВО

Садржај наставе

Обавезни предмет на коме се студенти упознају са појмовима архитектонског простора и облика и са начелима стварања од елементарних ка сложеним просторним системима. Студент развија способност да препознаје просторне елементе и да уочава њихове међусобне односе као и односе према окружењу и оспособљава се да ствара концепт архитектонског објекта.

Термински план наставе

Обавезни предмет одржава се једном недељно са два часа предавања и четири часа вежбања.

Настава траје 15 радних недеља у школи што значи да студент има на располагању 600 сати рада у току радних недеља за све предмете на првом семестру основних студија.

Студент на предмету од 8 ЕСПБ располаже са 160 радних сати у току 15 радних недеља што значи да је за рад код куће предвиђено 70 радних сати, или 4,66 сати недељно, с обзиром да на предмету у школи студент ради шест сати недељно.

Испитни рок траје 5 радних недеља што значи да студент има на располагању још 200 радних сати за припрему испита, консултације и полагање свих испита на првом семестру студија.

Студент на предмету од 8 ЕСПБ има на располагању 53,33 сата за припрему, консултације и полагање испита у испитном року, или укупно 6,66 радних дана.

Напомена: није дозвољено оптерећење студената веће од овако димензионисаног.

Студијска правила

Предмет води један наставник са више сарадника у зависности од броја формираних студија, као и са старијим студентима волонтерима.

План рада на предмету одређује наставник.

Најмање 30п, а највише 70п предвиђено је за оцењивање током 15 радних недеља у школи.

Начин и критеријуме оцењивања утврђује појединачно сваки наставник.

*на основу Службеног билтена 71/06 Архитектонског факултета: Студијски програми основних академских студија и дипломских академских студија архитектуре од 31. 05. 2006. и Службеног билтена 72/06 Архитектонског факултета: Статут од 09. 10. 2006.

План рада

(попуњава наставник и предаје Декану Архитектонског факултета у понедељак 7. септембра 2010.

Назив предмета: <u>МОДУЛ – М2 Увод у пројектовање</u> <u>Курс 2.1. Простор и облик</u>
Година студија: 1. семестар основних академских студија - 2009/10
Број кредита: 8 ЕСПБ
Термини одржавања наставе: Предавања: Понедељак 10 сати Вежбе: Понедељак 12 сати
Термин одржавања испита (предаја и одбрана елабората – портфолиа): Понедељак 17. јануар 2010. у 10 сати (биће накнадно потврђено)
Термини одржавања колоквијума: 02. новембар 2010. 07. децембар 2010.

Опис наставног задатка: Виђење, промишљање и уобличавање архитектонских просторних система
Наставник: доц Милан Ђурић, руководилац курса ас мр Татјана Стратимировић, координатор курса
Сарадници у настави: Асистенти: Алекса Бијеловић, Милош Ђурасиновић, Давор Ереш, Татјана Карабеговић, Михаило Лујак, Срђан Марловић, Верица Међо, Јелена Митровић, Јелена Ристић, Павле Стаменовић, Душан Стојановић, Гроздана Шишовић
Број кабинета: 239
Време за консултације са студентима (једном недељно два сата): у договору са предметним асистентом
Телефон: 3218 739 Е-маил: profic@afrodita.rcub.bg.ac.rs

Циљеви и приступ настави: Развијати свест о искуству, осећајности, потребама и активностима људи у простору. Развијати свест о карактеристикама процеса пројектовања. Развијати знање о основним елементима архитектонског простора, односима између елемената и њиховом распоређивању и димензионисању. Развијати знање о тектоници архитектонских објеката (начела обликовања конструкције архитектонских објеката и начин избора одговарајућих материјала. Развијати способности успостављања веза идеалних геометријских начела компоновања и несталних свакодневних прилика у пројектовању архитектонских објеката. Развијати способности тумачења архитектонских идеја и реализованих објеката. Развијати вештину посматрања и анализе простора, визуелизације идеја и методе комуникација и представљања архитектонских пројеката. Развијати вештину стварања просторних концепата и изражавања језиком архитектуре.
--

Пројектни задатак:

1. задатак: Плажа

5 недеља (1+1+1+2) + колоквијум

4 макете на картонској подлози формата A4 / Размера 1:100

Прве три недеље раде се апстрактне макете помоћу којих се испитују просторни односи:

хаотично и уређено
природно и изграђено
слободно и ограђено
осветљено и засенчено
покретно и непокретно

Последње две недеље ради се пројекат плаже.

На основу искуства из претходних вежби, али без обавезе да се решења из њих користе, будући да су на апстрактном нивоу, структурира се простор јавне плаже.

Циљ задатка:

Увидети важност природних утицаја на грађење (вода, обала, сунце, ветар, киша).

Схватити грађени простор као структуру која је састављена од тла, зидова и кровова.

Увежбати просторне односе динамичног и статичног, покривеног и откритеног, осветљеног и осенченог, организованог и слободног, опслужујућег и опслуженог.

Одмерити односе величина људског тела и величина простора.

2. задатак: Привремено склониште за пријатеља

3 недеље (2+1) + колоквијум

2 макете на картонској подлози формата A4 / Размера 1:100

Прве две недеље ради се макета подземног простора за одређену особу да би се испитали и психолошки просторни односи:

емоције и разум
светло и тама
пространо и тесно
високо и ниско
топло и хладно
променљиво и трајно
тешко и лако
видљиво и невидљиво

Последње две недеље ради се пројекат привременог монтажног објекта на парцели задате величине.

На основу искуства из претходне вежбе, али без обавезе да се решења из ње користе, будући да су на апстрактнијем нивоу, структурира се привремено склониште за пријатеља.

Циљ задатка:

Увидети важност психолошких утицаја на грађење.

Схватити грађени простор као шупљину која треба да одговори карактеру и потребама особе за коју је намењена.

Увежбати грађење флексибилне просторне структуре састављене од архитектонских елемената који могу да се лако склапају и расклапају.

Открити принципе организовања простора на основу људских потреба.

3. задатак: Надоградња

3 недеље

1 макета на картонској подлози формата A4 / Размера 1: 50

Пројекат надзиданог спрата и поткровља на равном крову апстраковане зграде са две радно-стамбене јединице: једна за себе, а друга за непознатог. Испитују се естетски и просторни односи:

старо и ново
приватно и јавно
спољно и унутрашње
пуно и празно
отворено и затворено
контрасно и хармонично
духовно и материјално

Циљ задатка

Увидети важност утицаја изграђеног окружења приликом обликовања нових грађевина.

Изразити разлику између личног простора и простора који се прави за непознатог.

Увежбати процес обликовања и материјализације који произилази из односа спољних утицаја и унутрашњих захтева.

Открити принципе организовања вишенаменских простора.

Метод извођења наставе:

Позитивна и стимулативна атмосфера међу студентима и између студената и наставника.

Радионица, пројекти, предавања, дискусије, критике, презентације, консултације.

Учење кроз рад на пројектима.

Проверавање свог рада пред другим студентима и наставницима.

Тема задатака није пројектовање куће, већ уобличавања система проторних односа .

Програми задатака изведени су из свакодневних и блиских ситуација.

нед.	Тематска јединица		Предавање	Вежбање	Рад ван школе
01	Уводно предавање 21.09.2009.	2 часа предавања	Структура модула - Организација курса Појмови простора и облика / асс. мр Татјана Стратимировић	Размештање столова у студију за појединачни и групни рад у форми радионица, дискусија, предавања, критика, презентација, консултација (2 сата) Шетња кроз одабрани део града са упућивањем на начин посматрања града као структуре састављене од тла, зидова и кровова.	Направити фотографију једне просторне ситуације. На основу фотографије нацртати аналитички слободоручни цртеж структуре просторне ситуације и рад донети на почетак следећег часа. Припремити материјал и прибор за рад на макети.
02	Анатомија простора 28.09.2009.	2 часа предавања	Хоризонтални елементи простора – пејзаж тла / асс. мр Татјана Стратимировић	Тло Вежба Направити макету имагинарног пејзажа на картонској подлози формата А4, која се састоји од природног терена и изграђених стаза, платформи, подзида, рампи и степеништа. Висинска разлика је од 20 до 200 цм.	Наставак рада на макети Фотографисати модел у перспективи наспрам неба као позадине и фотографије донети са моделом на почетак следећег часа.
03	Анатомија простора 05.10.2009.	2 часа предавања	Вертикални елементи простора – простор зида / с.стр.сар. Зоран Абадић	Зидови Вежба Направити макету имагинарног простора кога чине зидови од два материјала различитих висина, дебљина и дужина, на картонској подлози формата А4. Зидови могу да се пружају право, криво, косо, да се ломе или да се укрштају под разним угловима. Заједно треба да омогуће континуирано кретање (отворени план). Направити модел људске фигуре. Проверавати висине зидова стално у односу на висину човека и контролисати визуре.	Наставак рада на макети Фотографисати макету из перспективе човека и фотографије донети са моделом на почетак следећег часа
04	Анатомија простора	2 часа предавања	Наткривање простора – кровови и надстрешнице	Надстрешница	Наставак рада на макети

	12.10.2009.		/ доц. мр Владимир Миленковић	Вежба Направити макету имагинарне надстрешнице која се састоји од штапова и застора на картонској подлози формата А4. Надстрешница је делом отворена, а делом затворена. Обратити пажњу на конструктивност структуре од кровова до пода, начине преношења оптерећења.	Фотографисати макету надстрешнице као однос структуре светлог и тамног из људске перспективе. Фотографију донети заједно са моделом на почетак следећег часа.
05	19.10.2009. Школска слава Св.Тома		Нема предавања	Консултације	Наставак рада на макетама
06	Анатомија простора 26.10.2009.	2 часа предавања	Типологија архитектонских композиција /доц. мр Милан Ђурић	Плажа: Пројекат Направити макету јавне плаже од два макетарска материјала на картонској подлози формата А4 у размери 1:100. Означити воду и обалу. Направити мол за прилаз са воде и обезбедити прилаз са копна. Дрвеће не постоји. Конфигурисати тло различитих висина тако да највиша kota износи 250 цм. Означити различите подлоге: воду, песак, шљунак, стене или бетон. Направити систем слободних површина, стаза, степеништа, рампи, платформи, подзида и терасу са надстрешницом за летњу кафану. Обезбедити сервисни простор за тушеве, кабине за пресвлачење, тоалете и простор за одлагање смећа. Организовати простор тако да служи за излеживање, за кретање, за седење у кафани под надстрешницом. Размислити о величини простора, димензијама човека када се креће, седи или лежи и о потребним међусобним растојањима људи. Код сваког просторног елемента контролисати демензионалне односе.	Наставак рада на макети
07	Материја и жеља 02.11.2009.	2 часа предавања	Место и окружење / ас. мр Татјана Стратимировић	1. Колоквијум: Плажа Упутство за израду профила пријатеља	Приказати профил пријатеља, текстуално или графички на 1 листу А4, донети на следећи час.
08	Материја и жеља 09.11.2009.	2 часа предавања	Организација простора	Склониште Почетак рада на новом	Наставак рада на макети

			/ с.стр.сар. Зоран Абадић	задатку. Подземно склониште: На основу утврђеног профила пријатеља и његових основних потреба направити макету простора у картонској кутији формата А4 максималне висине од 12 см. Користити један или два материјала, тако да макета буде расклопива.	Припремити фотографије животних ситуација које доминирају у простору склоништа и донети их на почетак следећег часа.
09	Материја и жеља 16.11.2009.	2 часа предавања	Димензионисање и пропорције /доц. мр Милан Ђурић	Подземно склониште Наставак рада на задатку. Простор у кутији представља систем повезаних одаја одговарајућих намена, димензија и облика. Предвидети сервисне просторије (кухињу, тоалет и оставу) и просторе за рад одмор и забаву. Кутија има поклопац на коме је осмишљен прилаз и улаз у систем подземних одаја, као и отвори за ваздух и природно осветљење.	Наставак рада на макети Припремити фотографије пејзажа – предела у коме ће се наћи надземно склониште и донети их на почетак следећег часа.
10	Материја и жеља 23.11.2009.	2 часа предавања	Материјализација елемената простора /асс. мр Милена Кордић	Склониште Пројекат: На основу утврђеног профила пријатеља и његових потреба, направити макету приземног објекта на картонској подлози формата А4 у размери 1:50. Објекат треба да прикаже реверзибилност процеса конструисања и деконструисања помоћу једноставних монтажних елемената и флексибилност и трансформабилност свакодневног простора за боравак.	Наставак рада на макети Фотографисати кадрове предела онако како се они сагледавају из простора склоништа и донети их на почетак следећег часа.
11	Материја и жеља 30.11.2009.	2 часа предавања	Значење простора / асс. мр Татјана Стратимировић	Склониште Задата је парцела димензија 10/14 и метара. Повести рачуна о односу спољног и унутрашњег простора. Објекат је издигнут 40 цм изнад тла. Највећа дозвољена висина зида је 2,6 метара. Конструкција објекта је комбинација стубова и лакких монтажних панела. Потребно је осмислити и систем отвора. Кровна конструкција је од дрвета или лагана	Наставак рада на макети

				метална конструкција. Посветити пажњу успостављању различитих нивоа отварања, полуотварања и затварања објекта. Објекат садржи сервисе минималних димензија: купатило 1.2 x 3 м и кухињски блок 0.6 x 3м. Поделу унутрашњег простора на дневни и ноћни, радни и забавни успоставити на основу распореда одаја у претходној вежби. Приказати могућности лаке трансформације објекта.	
12	Примењена геометрија 07.12.2009.	2 часа предавања	Основни геометријски облици у архитектури / доц. мр Ђорђе Стојановић	2. Колоквијум: Склониште Упутство за израду модела постојећих објеката: Задата је имагинарна локација на равном крову непознате зграде висине П+2 која је бочним странама наслоњена две суседне стамбене зграде висине П+3+Пк и заједно са њим чини стандардни градски улични низ. Испред зграде на северној страни је тротоар ширине 2 метра, колска саобраћајница 6 метара и тротоар ширине 2. Напрам низа зграда је паралелни низ састамбеним зградама висине П+3+Пк. Иза зграде на јужној страни је унутрашње двориште градског блока. Димензије равног крова су 8x12 м са дужим странама према улици и дворишту а са краћим странама према суседним зградама. Усредини дуже стране према дворишту налази се степениште ширине 3м и дубине 5м. Све димензије дате су од зида ди зида.	Израдити модел постојеће физичке структуре у којој се планира надоградња. Модел донети на почетак следећег часа. Припремити неколико фотографија хероја и/или негативаца надоградње и са текстуалним коментаром на 1 листу А4 донети на почетак следећег часа.
13	14.12.2009.	2 часа предавања	Сложени облици и трансформација облика у архитектури / доц. мр Иван Куцина	Надоградња Вежба: Потребно је надоградити зграду са још једним спратом и поткровљем чија је слемена висина 6,4 м од коте равног крова, а најмањи дозвољени пад крова је 21%. Надоградња садржи две различите стамбено пословне јединице на два	Рад на макети

				нивоа. Једна се пројектује за личне потребе, а друга за непознатог корисника.	
--	--	--	--	---	--

14	Примењена геометрија 14.12.2009.	2 часа предавања	Просторни односи / ас. мр Татјана Стратимировић Упутство за испит / Т. С.	Стамбено пословна јединица садржи сервисни део, комуникације, дневну и ноћну стамбену зону и радни део у коме се обавља посао и примају странке. Обратити пажњу на сложени карактер композиције надоградње која треба да произађе из односа према геомтрији окружења, из поделе на два различита дела и да одговара потребним величинама простора.	Наставак рада на макети
----	-------------------------------------	---------------------	--	--	----------------------------

Обавезна литература:

Куцина, Иван: 15/3, Београд: Архитектонски факултет, 2008
(уџбеник за курс Простор и облик)

Препоручена литература:

Миленковић, Бранислав: Архитектонска анализа
Арнхајм, Рудолф: Динамика архитектонске форме
Башлар, Гастон: Поетика простора

Начин полагања испита (садржај елабората, пројекта или семинарског рада):

Елаборат се састоји од 7 архитектонских модела на подлози А4 формата. Одбрана елабората је у форми усменог испита.

Критеријуми оцењивања:

1. Формална и материјална довршеност задатка и приказано стечено знање.
2. Кохерентност пројекта, веза између различитих аспеката рада – између замисли и изведеног, између концепције и архитектонског исказа.
3. Персоналност студента: воља за радом, вредноћа, независност, креативност, критићност, иновативност, ентузијазам, мотивисаност.

Оцењивање:

У структури укупне оцене студента на предмету предиспитне обавезе (сви облици рада који се оцењују пре полагања испита и који се као такви једино и могу реализовати у овом периоду) учествују најмање са 30, а највише 70 поена. Испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита студент може стећи највише 100поена.

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току вежби	10	пројектни елаборат	50
колоквијуми - задаци	3x10	усмена одбрана елабората	10

Услови предаје после заказаног рока:

из статута АФ

Статутарне одговорности и права студената:

из статута АФ

